

**Zeitschrift:** Annalas da la Societad Retorumantscha  
**Herausgeber:** Societad Retorumantscha  
**Band:** 124 (2011)

**Vereinsnachrichten:** Societad Retorumantscha : Institut dal Dicziunari Rumantsch  
Grischun

### **Nutzungsbedingungen**

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

### **Conditions d'utilisation**

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

### **Terms of use**

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

**Download PDF:** 26.11.2025

**ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>**

# Societad Retorumantscha Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun

Rapport dal chauredactor per la perioda  
dal 1. da schaner 2010 fin ils 31 da december 2010

1. Redacziun e publicaziun DRG
  - 1.1. Stab da redacziun
  - 1.2. Redacziun
  - 1.3. Publicaziun
  - 1.4. Lavurs redacziunalas da preparaziun e da controlla
    - 1.4.1. Preparaziun da las stgatlhas per la redacziun
    - 1.4.2. Controlla da citats
    - 1.4.3. Correcturas vicendaivlas dals manuscrits
  - 1.5. Indices
    - 1.5.1. Excerpts per ils indices dal tom 13
    - 1.5.2. Index tudestg dal tom 13
  - 1.6. Impaginaziun dals fascichels
  - 1.7. Spediziun dals fascichels
  - 1.8. Abunents dal DRG (31.12.2006–31.12.2010)
2. Infrastructura
  - 2.1. Cartoteca maistra
    - 2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)
    - 2.1.2. Register dals chavazzins e renviaments
  - 2.2. Questionari Melcher/Pult
  - 2.3. Biblioteca
    - 2.3.1. Biblioteca electronica
    - 2.3.2. Liar cudeschs
    - 2.3.3. Scolaziun
  - 2.4. Material da nums locals
  - 2.5. Magasin
  - 2.6. Documentaziun
    - 2.6.1. Stadi da las bancas da datas
    - 2.6.2. Fototeca
      - 2.6.2.1. Stadi actual
      - 2.6.2.2. Scolaziun
  - 2.7. Dicziunari ed EED
    - 2.7.1. Apparats e reparaturas
    - 2.7.2. Programs ed actualisaziuns
    - 2.7.3. Programmaziun e tgira dal sistem e da la rait electronica (incl. internet, e-mail)
    - 2.7.4. Project «Digitales Wörtermuseum»
3. Forzas auxiliaras
4. Publicaziuns (senza DRG), servetschs, projects
  - 4.1. Annalas 123 (2010)
    - 4.1.1. Impaginaziun
    - 4.1.2. Spediziun ed administraziun
    - 4.1.3. Bibliografia
    - 4.1.4. Sustegn da la Pro Helvetia

- 4.2. Bibliografia Vox Romanica
- 4.3. Register electronic da las Annalas
- 4.4. DVDs «La Tevletta» e «La Tabletta» (1932)
- 4.5. Romanica Rætica 18
- 4.6. Curatorium Vox Romanica
5. Relaziuns publicas
  - 5.1. Visitas
  - 5.2. Infurmaziuns
  - 5.3. Congress, colloquis, occurrenzas, represchentaziuns
  - 5.4. Giubileum «125 onns Societad Retorumantscha»
    - 5.4.1. Festa da giubileum
    - 5.4.2. Dis da las portas avertas a l'Institut dal DRG
  - 5.5. Med d'instrucziun «Viver en il Grischun»
  - 5.6. Medias (Radio e Televisiun Rumantscha, gasettas, periodicas)
    - 5.6.1. Preschentaziun da l'Institut dal DRG
    - 5.6.2. Midadas da persunal en l'Institut dal DRG
    - 5.6.3. Visita da l'Uniun da las Rumantschas e dals Rumantschs en la Bassa
    - 5.6.4. Inscunter Istitut Ladin Micurà de Rü, Lia Rumantscha ed Institut dal DRG
    - 5.6.5. Visita d'ina classa da la scola chantunala
    - 5.6.6. Visita d'ina gruppa da Catalanas e Catalans
    - 5.6.7. Giubileum «125 onns Societad Retorumantscha»
      - 5.6.7.1. Or da la fototeca dal DRG
      - 5.6.7.2. Artitgels en las Annalas 123
      - 5.6.7.3. Artitgels en la pressa, emissziuns da radio e televisiun
    - 5.6.8. «punts» – Il pled dal mais
    - 5.6.9. «punts» – In cudesch al mais
    - 5.6.10. Il pled rumantsch 2009
    - 5.6.11. Il pled rumantsch 2010
    - 5.6.12. Preschentaziun dals fascichels
    - 5.6.13. Artitgel en las Annalas 122
    - 5.6.14. Preschentaziun da las Annalas 123
    - 5.6.15. Co statti cun il rumantsch l'onn 2050?
    - 5.6.16. DVDs «La Tevletta» e «La Tabletta» (1932)
    - 5.6.17. Romanica Rætica 18
    - 5.6.18. Stgatlas da preschentaziun cun ina fotografia or da la fototeca dal DRG
    - 5.6.19. Register electronic da las Annalas
  - 5.7. Regals
    - 5.7.1. Regals a la biblioteca
    - 5.7.2. Regals a la cartoteca maistra
    - 5.7.3. Regals a la fototeca
  - 5.8. Referats, publicaziuns
6. Instanzas
  - 6.1. Academia svizra da ciencias morales e socialas (ASSMS)
  - 6.2. Chantun Grischun
  - 6.3. Cumissiun filologica dal DRG

## 1. Redacziun e publicaziun DRG

### 1.1. Stab da redacziun

Il stab da redacziun ha cumpiglià l'onn 2010 dudesch personas en piazza permanente: Carli Tomaschett, charedactor 100%, Felix Giger, redactor 100% (fin ils 31 da schaner), Marga A. Secchi, redactura 80%, Kuno Widmer, redactor 100%, Ursin Lutz, assistent scientific 100%, Matthias Grünert, assistent scientific 40% (davent dal 1. d'avrigl), Silvana Derungs, assistenta scientifica 80% (davent dal 1. d'avrigl), Juliana Tschuor, documentalista 80%, Nadia Caduff, documentalista 50%, Violanta Spinaz, documentalista 50%, Alexa Pelican, assistenta da redacziun 50%, e Brida Sac, assistenta da redacziun 40%.

La fin da schaner è Felix Giger ì en pensiun, in onn avant ses 65avel anniversari e suenter avoir lavorà 34 onns en l'Institut dal DRG. Felix Giger ha cumenzà ses engaschi en l'Institut dal DRG sco assistent cun mesa piazza en la redacziun dal DRG il 1. da matg 1976. L'onn 1977 ha Felix Giger inoltrà sia dissertaziun cun il titel «Hecastus, ein unveröffentlichtes altoberengadinisches Jedermannsspiel» a la Facultad filosofica da l'università da Friburg e fatg il medem onn cun success ils examens da doctorat. La suprastanza da la Societad Retorumantscha ha elegì Felix Giger l'atun 1978 sco collavoratur scientific en la redacziun dal DRG per il 1. da schaner 1979 e l'atun 1979 sco redactor dal DRG a partir dal 1. da schaner 1980. Ils onns 1980–1988 ha Felix Giger lavorà sco redactor dal DRG cun pensum cumplain. La suprastanza da la Societad Retorumantscha ha elegì el, sco successur dad Alexi Decurtins, charedactor dal DRG davent dal 1. da schaner 1989. Durant 15 onns è el stà a la testa da l'Institut dal DRG. Per la fin da l'onn 2003 è Felix Giger sa retratg dal post da charedactor ed ha lavorà sco redactor ordinari dal DRG fin sia pensiun anticipada per in onn. Ses merits sco redactor e charedactor dal DRG èn gronds. Da sia plima deriva ina gronda retscha d'artitgels en ils toms 6 fin 13 dal Dicziunari Rumantsch Grischun, blers da quels zunt pretensius, saja quai areguard la chaussa, la semantica u il diever grammatical dal pled. L'emprim artitgel da Felix Giger publicat en il DRG è il pled *furur* (tom 6, pag. 801). Insaquants exempels d'artitgels pretensius da sia plima èn: *giuf* (7, 321), *gliez* (7, 417), *glin* (7, 434), *gnir* (7, 534), *i II* (8, 133), *il I* (8, 188), *in I* (8, 413), *inguotta* (9, 186), *intuorn* (9, 646), *ir* (10, 1), *lain I* (10, 319), *lat I* (10, 538), *lavor I* (10, 655), *let I* (11, 99), *lovar* (11, 458), *ma I* (11, 604), *mâ* (11, 616), *maisa* (12, 94), *mal I* (12, 129), *mal II* (12, 156), *man I* (12, 508), *manuocha* (13, 101). Durant sia perioda sco charedactor ha l'Institut dal DRG fatg la midada, cumbinada cun fitg blera lavor, da la redacziun cun palpieri e rispli a la redacziun al computer. En quest connex ha Felix Giger era concepì e realisà bunamain 100 bancas da datas che cuntengan differents registers ed instrumentaris che sustegnan la lavor generala da l'Institut ed en spezial la lavor da redacziun. Plinavant ha l'Institut bandunà en questa perioda sias localitads a la Via Rohan 5 a Cuira e prendì dimora a la Ringstrasse 34 en la medema citad. Nus engraziain a Felix Giger per ses grond engaschi a favor da noss Institut durant blers onns ed al giavischain in bel temp da pensiun en il Grischun ed en sia segunda dimora sin l'insla canaria La Palma. Guarda er a linea 5.6.2.

Il november ha la Regenza grischuna undrà Felix Giger cun in premi da reconuschientscha per sias grondas prestaziuns sco charedactor dal Dicziunari Rumantsch Grischun e per sias activitads multifaras a favor da la litteratura rumantscha.

En la piazza ch'è daventada vacanta pervia da la pensiun da Felix Giger ha la supranza da la Societad Retorumantscha elegì en sia seduta dals 20 da schaner Matthias Grünert da Berna e Silvana Derungs da Surcasti. Els han entschet lur lavur a l'Institut dal DRG il 1. d'avrigl. Guarda er alinea 5.6.2.

### 1.2. Redacziun

Stgatl	Chavazzins	Red.
351b	MATTA I - MATTA III	(Wi.)
353c	MAZZAR - MAZZUMANS	(Lz.)
354	ME I - MEDIATORI	(Se.)
356b	MEGLIERVESIU - MEINATURNIER	(To.)
357a	MEIS II - MELCHAPITO	(Gr.)
358	MELLIANEE - MEMÜRGIA	(Wi.)
361a	MERL	(De.)

### 1.3. Publicaziun

L'avust avain nus publicà il fascichel dubel 169/170 cun ils chavazzins *manzögna - Maria*. Els occupan las paginas 129-256 dal tom 13.

### 1.4. Lavurs redacziunalas da preparaziun e da controlla

#### 1.4.1. Preparaziun da las stgatl per la redacziun

Nossa assistenta scientifica Silvana Derungs ha preparà per part la stgatl 379. Plinavant ha ella augmentà il grad da la preparaziun da questa stgatl, da la stgatl 361 e per part da la stgatl 359 cun cumplettar en quellas er il material dal questunari Melcher/Pult. Senza cumplettar il material dal questunari Melcher/Pult ha nossa documentalista Violanta Spinaz preparà per part la stgatl 374, nossa documentalista Nadia Caduff la stgatl 375 ed Andri Casanova la stgatl 380. Guarda er alinea 3.

#### 1.4.2. Controlla da citats

Alexa Pelican e Brida Sac han controllà ils ms. *masserla - masuna* (To. 349), *masüra - mategn* (Wi. 350), *matta I - matta III* (Wi. 351b), *mattaccia - mayss* (Se. 352), *mazzar - mazzumans* (Lz. 353c), impundend 135 uras per questa lavur.

#### 1.4.3. Correcturas vicendaivlas dals manuscrits

Per questas correcturas han impundì il charedatur 195 uras, Marga A. Secchi 51 uras, Kuno Widmer 33 uras, Ursin Lutz 49 uras, Matthias Grünert 9 uras e Silvana Derungs 39 uras.

### 1.5. Indices

#### 1.5.1. Excerpts per ils indices dal tom 13

Nossa assistenta scientifica Silvana Derungs ha fatg ils excerpts dals fascichels 167-170 per l'index dals etimons dal tom 13 dal DRG, plinavant per il register da materias e per ils chapitels morfologia e furmazion dals peds.

#### 1.5.2. Index tudestg dal tom 13

Il student Sandro Tomaschett ha fatg ils excerpts dals fascichels 167-170 per l'index tudestg dal tom 13 dal DRG.

### 1.6. Impaginaziun dals fascichels

L'impaginaziun e la formataziun dal fascichel dubel 169/170 (paginas 129–256 dal tom 13) ha Alexa Pelican fatg en il temp da 48 uras da lavur.

### 1.7. Spediziun dals fascichels

La spediziun dal fascichel dubel 169/170 sco era la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

### 1.8. Abunents dal DRG (31.12.2006–31.12.2010)

Onn	Nr. da l'ultim fasc.	Fasc. cun quint			Toms cun quint	Total cun quint	Fasc. e toms gratuits			Total abunents
		int.	ext.	total			barat	gratuit	total	
2006	158/159	375	129	<b>504</b>	26	<b>530</b>	11	41	52	<b>582</b>
2007	162/163	373	133	<b>506</b>	26	<b>532</b>	11	41	52	<b>584</b>
2008	164/165	383	135	<b>518</b>	26	<b>544</b>	11	41	52	<b>596</b>
2009	167/168	365	136	<b>501</b>	27	<b>528</b>	11	44	55	<b>583</b>
2010	169/170	363	125	<b>488</b>	23	<b>511</b>	11	47	58	<b>569</b>

## 2. Infrastructura

### 2.1. Cartoteca maistra

#### 2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)

Nus avain fatg 23'705 excerpts da las suandantas ovras e dals suandants artitgels: CAMENISCH, Revolver (1'396 cedels), CAMENISCH, Coven (322 cedels), GAUDENZ, Novellas (2'125 cedels), TAMBORNINO, Fantoms (2'639 cedels), Tschespet 64 (3'058 cedels), Tschespet 66 (1'673 cedels), JACOMET, Viadi (1'038 cedels), MANI, Iert 1 (1'489 cedels), BIFRUN, Tæfla (536 cedels), KETTNAKER, Hausinschriften (1'785 cedels), BRUNOLD/SAULLE, Jahrzeitb. 1, Wort- und Sachregister (160 cedels), BRUNOLD/SAULLE, Jahrzeitb. 2, Wort- und Sachregister (190 cedels), V. HENDRY, «Tujetsch, ses vallers e lur tschontscha», en Ann. 123, 95–107 (145 cedels), Seewiser Fl.N., Der romanische Wortschatz in den Seewiser Namen (124 cedels), JUON, Ruaneida (387 cedels), Dicz. ladin DR./RD. (flora; 2'073 cedels), Cal. Rom. 1997 (679 cedels), Cal. Rom. 1998 (260 cedels), excerpts occasionals or da LQ. 2010 (3'626 cedels). Ils excerpts èn gia deponids per la gronda part en la cartoteca maistra.

#### 2.1.2. Register dals chavazzins e renviaments

L'assistenta da redacziun Alexa Pelican ha impundì 34 uras per actualisar il register ch'è creschì quest onn per 3'215 sin 177'385 endataziuns.

#### 2.1.3. Regals a la cartoteca maistra

Guarda alinea 5.7.2.

### 2.2. Questionari Melcher/Pult

Era quest onn ha Kuno Widmer cuntinuà d'endatar il questionari Melcher/Pult en ina banca da datas, ina lavur ch'el aveva entschet l'onn 2004. El ha impundì 212 uras per las respostas dals numers 248–295 e 374–381.

### 2.3. Biblioteca

#### 2.3.1. Biblioteca electronica

Il catalog electronic da nossa biblioteca è creschì quest onn per l'332 titels, da 31'127 sin 32'459.

#### 2.3.2. Liar cudeschs

Chalenders, periodicas e collecziuns vegnan liads regularmain. Mintg'onni fai era da basegn da reliar e reparar cudeschs che nus duvrain fitg savens e che crodan or da las cuvertas.

#### 2.3.3. Scolaziun

Il 18 da favrer ha nossa documentalista Juliana Tschuor frequentà il curs da perfecziunament da la Cuminanza da lavur da las bibliotecas svizras da lectura publica cun il tema «Vom Wiki über den Blog zum Twitter – Web 2.2 angewandt». Il curs ha gè lieu a Cuira.

#### 2.3.4. Regals a la biblioteca

Guarda alinea 5.7.1.

### 2.4. Material da nums locals

Nossas documentalistas Nadia Caduff e Violanta Spinaz han cuntinuà cun la reordinaziun da material da nums locals en differentas stgatlats en l'Institut dal DRG, material davart nums locals dal chantun Grischun e da differentas regiuns cunfinantas. Ellas han terminà la reordinaziun da las duas stgatlats cun material da nums locals dal chantun Son Gagl ed allontanà da quellas il material dad autras regiuns che sa chattavan en là. Il material da nums locals dal chantun Son Gagl avain nus surdà a dr. Eugen Nyffenegger per duvrar quel per il project «St. Galler Namenbuch: Die Siedlungsnamen». Cur ch'il project è terminà vegn il material deponì en l'Archiv dal stadi dal chantun Son Gagl.

### 2.5. Magasin

Il zercladur avain nus laschà stampar 2'000 separats cun il titel «125 onns Societad Retorumantscha 1885–2010». Els cuntengnan ils trais suandants artitgels, cumparids en las *Annalas* 123 (2010): Cristian Collenberg: «Discutar in tudais-ch supra l'idioticon rumantsch». Las entschattas dalla Societad Retorumantscha», Adolf Collenberg: «L'impurtanza da las *Annalas* per l'istorgia grischuna», Georges Darms: «L'impurtanza da la SRR e da las *Annalas* per la retoromanistica». Quests separats duvrain nus sco material da documentaziun e da reclama per visitas ed a chaschun dad exposiziuns.

2.6. Documentaziun

2.6.1. Stadi da las bancas da datas

Datotecas	Unitads 31.12.08	Unitads 31.12.09	Unitads 31.12.10
1. Cartoteca maistra			
1.1. Chavazzins e renviaments	171'213	174'170	177'385
1.2. Excerpts (CME)	56'152	82'831	138'602
2. Biblioteca	29'879	31'127	32'459
2.1. Register dals auturs	26'557	27'736	29'038
2.2. Register da las scursanidas da litteratura	3'322	3'391	3'421
2.3. Register dals manuscrits	-	637	638
3. Register da materias	12'059	13'359	14'726
4. Fototeca	25'973	27'223	27'322
5. Adressas (abunents, correspondents euv.)	2'997	3'031	3'080
6. Indices toms			
6.1. Etimons 1-12	15'720	16'489	16'489
6.2. Materias 1-12	28'088	28'088	30'979
6.3. Fonetica 9-12	5'555	5'573	5'573
6.4. Morfologia 9-12	2'244	2'299	2'299
6.5. Sintaxa 9-12	4'294	4'352	4'352
6.6. Furmaziun dals plects 9-12	1'282	1'277	1'277
6.7. Prefixs 1-12	1'793	1'794	1'794
6.8. Suffixs 1-12	15'834	15'834	15'834
6.9. Lexicologia 9-12	4'426	4'436	4'436
6.10. Caracteristicas 9-12	3'848	3'848	3'848
6.11. Illustraziuns 1-13	879	935	955
6.12. Definiziuns tudestgas 1-12	81'910	81'910	92'563
6.13. Sinonims e renviaments	6'391	6'786	7'208
7. Scursanidas			
7.1. Scursanidas generalas	653	663	663
7.2. Scursanidas dals lieus	166	166	166
7.3. Scursanidas problematicas	158	163	163
7.4. Scursanidas e survista biblas	81	81	81
7.5. Survista da las periodicas (annadas)	1'542	1'544	1'544
7.6. Cronologia voc. rum. (mascra)	0	0	0
7.7. Register da las translaziuns	170	179	200
7.8. Register dals carnets OSL	276	283	288
7.9. Tabellas da suffixs	151	151	151
7.10. Alfabet grec (mascra)	0	0	0
7.11. Segns fonetics (mascras)	0	0	0
7.12. Sinopsas Muoth, Castelberg	137	137	137
7.13. Reglas da redacziun	9	9	9
7.14. Funtaunas da dretg (survista)	140	140	140
7.15. Epistlas Alig, Deplazes	672	672	672
8. Flora rumantscha			
8.1. Flora DRG (material redigi)	1'192	1'199	1'235
8.2. Flora Planta (questiunari)	2'392	2'392	2'392



8.3. Flora Helvetica	3'182	3'182	3'182
9. Questiunari Melcher/Pult			
9.1. Dumondas	13'806	13'806	13'806
9.2. Respostas	23'293	26'946	29'276
10. Bloc etimologic			
10.1. Lemmas	28'106	28'106	28'178
10.2. Excerpts	4'227	4'227	4'238
11. Register da las chanzuns rum. (incipit)	10'553	10'551	10'574
12. Nums			
12.1. Nums propriis	2'584	2'584	2'584
12.2. Nums locals ed etnics	3'314	3'314	3'314
13. Puncts AIS	407	407	407
14. Dumondas ASV	151	151	151
15. Ditgas	147	147	147
16. Pseudonims	73	79	82
17. Reglas da purs	896	896	897
18. Superstiziuns	384	384	384
19. Surtins	94	94	94

## 2.6.2. Fototeca

### 2.6.2.1. Stadi actual

Da la Fundaziun de Planta a Samedan avain nus survegnì per integrar en nossa fototeca electronica las 369 fotografias ord il relasch da Peider Linsel en possess da la fundaziun numnada.

La digitalisaziun da fotografias è vegnida cuntinuada era quest onn. La fototeca electronica cuntegna ussa 27'322 fotografias. Guarda er alinea 5.6.7.1.

### 2.6.2.2. Scolaziun

Durant tschintg sairas l'avrigl e matg han nossas documentalistas Nadia Caduff e Violanta Spinaz frequentà a Cuira in curs da Photoshop per elavurar digitalmain fotografias.

### 2.6.2.3. Regals a la fototeca

Guarda alinea 5.7.3.

## 2.7. Dicziunari ed EED

### 2.7.1. Apparats e reparaturas

Ils ultims onns avevan nus optimà nossa infrastruttura electronica uschè lunsch che nus ans avain pudì cuntentar quest onn da tgirar l'inventari existent. En connex cun il project «Digitales Wörtermuseum» avain nus cumprà in ulteriur computer portabel dal tip MacBook Pro 2 x 2.8 GHz, quai per pudair evaluar las novas soluziuns senza stuair disturbar il sistem existent.

### 2.7.2. Programs ed actualisaziuns

En vista al project «Digitales Wörtermuseum» avain nus decidì da betg modifitgar il sistem existent dapli che absolutamain necessari. Sulettamain per il computer portabel che nus avain acquistà quest onn è vegnì cumprà ina licenza per il QuarkXPress 7.

### 2.7.3. Programmaziun e tgira dal sistem e da la rait electronica (incl. internet, e-mail)

Era qua avain nus impundi tut l'energia en il project «Digitales Wörtermuseum» e desistì da far midadas pli grondas vi dal sistem existent. Quel funcziuna per cuntentientscha, pretenda dentant controllas ed actualisaziuns permanentas. La pagina d'internet da l'Institut dal DRG è vegnida actualisada sco usità.

### 2.7.4. Project «Digitales Wörtermuseum»

Sco giavischà da la Cumissiun per ils vocabularis naziunals da l'Academia svizra da ciencias morales e socialas (ASSMS) a Berna, avain nus suttamess noss project «Digitales Wörtermuseum» ad ina expertisa externa. Quella è vegnida fatga da la firma InfoPunkt Kennel GmbH a Dübendorf e surdada a nus l'entschatta matg. Ensemen cun ils represchentants da la firma Itartis AG a Winterthur avain nus repassà il project «Digitales Wörtermuseum» tenor las recumandaziuns da l'expertisa ed inoltrà quel da nov la fin da matg a la Cumissiun per ils vocabularis naziunals. Quella ha approvà il project en sia seduta dals 11 da zercladur 2010. Tenor conclus da la Cumissiun per ils vocabularis naziunals surveglia la firma InfoPunkt Kennel GmbH la realisaziun dal project. Nus engraziain a la Cumissiun per ils vocabularis naziunals per la bainvulientscha e per il grond sustegn.

Ils 28 da settember 2010 ha gì lieu la sesida iniciala dal project «Digitales Wörtermuseum» cun represchentants da la ASSMS, da las firmas Itartis AG ed InfoPunkt Kennel GmbH sco era da la Societad Retorumantscha e da l'Institut dal DRG. Las lavurs planisadas per l'onn 2010, per part gia realisadas, èn la reprogrammaziun da tut las scrittiras spezialas che vegnan duvradas per rediger e publitgar il DRG, la restructuraziun da l'indriz dal server e da la rait electronica en l'Institut dal DRG e la concepziun dad in program da retschertga che permetta da far retschertgas speditivas e cumplexivas en tut ils documents electronics che sa chattan sin il server dal DRG.

### 3. Forzas auxiliaras

Donatella Bonifazi ha lavorà tar nus in mez di per emna. Ella ha deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, excerpts occasionals, per part ils excerpts dals cudeschs CANDINAS, Gediu, TAMBORNINO, Fantoms, e per part era quels dal Dicz. ladin DR./RD., flora. Plinavant ha ella nudà en il cudesch G. SIMENON, Le revolver de Maigret, la concordanza da las paginas cun la translaziun rumantscha CAMENISCH, Revolver, en il cudesch J. CHR. AMREIN, Der Obstbau, la concordanza da las paginas cun la translaziun rumantscha AMREIN, Pomol., en ils cudeschs GAUDENZ, Novellas, e Tschespet 66 la concordanza da las paginas cun ils originals tudestgs. Ultra da quai ha ella scrit per il terz e quart quartal da l'onn 2009 e per il segund quartal da l'onn 2010 la glista cun las datas da las singulas ediziuns da La Quotidiana ed attribuì il numer da l'ediziun a quellas. Ella ha era fatg lavurs generalas da biblioteca (p. ex. metter si siglas e cuvertas als cudeschs).

Barbara Stricker ha lavorà tar nus l'emprima mesadad da l'onn in di per emna. Ella ha fatg lavurs generalas da biblioteca (p. ex. metter si siglas e cuvertas als cudeschs).

Andri Casanova ha lavorà tar nus dals 11 enfin ils 22 da schaner, dals 21 da zercladur enfin ils 2 da fanadur e dals 6 enfin ils 17 da settember. El ha excerpà al com-

puter ils cudeschs TAMBORNINO, Fantoms, e Tschespet 66. Plinavant ha el deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, excerpts occasionals, ils excerpts dals cudeschs KETTNAKER, Hausinschriften, BRUNOLD/SAULLE, Jahrzeitb. 1, Wort- und Sachregister, BRUNOLD/SAULLE, Jahrzeitb. 2, Wort- und Sachregister, per part quels dal Dicz. ladin DR./RD., flora, e dal cudesch TAMBORNINO, Fantoms. Ultra da quai ha el preparà stgatlàs per la redacziun. Guarda alinea 1.4.1.

Sandro Tomaschett ha lavurà tar nus dals 4 da schaner enfin ils 5 da favrer, ils 31 da matg, ils 2 da zercladur, dals 22 enfin ils 25 da zercladur, il 1. da fanadur, davent dals 5 da fanadur enfin ils 13 d'avust ed ils 17, 18 e 24 d'avust. El ha excerptà al computer l'ovra BIFRUN, Tæfla, ils cudeschs GAUDENZ, Novellas, JACOMET, Viadi, CAMENISCH, Revolver, e Voc. Sched a Purz, per part il Dicz. ladin DR./RD., flora, per part ils cudeschs CAMENISCH, Coven, e MANI, Iert 1. Plinavant ha el deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, excerpts occasionals, ils excerpts da l'ovra BIFRUN, Tæfla, dals cudeschs CAMENISCH, Coven, Tschespet 66, MANI, Iert 1, CAMENISCH, Revolver, JACOMET, Viadi, per part quels dals cudeschs CANDINAS, Gediù, e GAUDENZ, Novellas. El ha era deponì numerus excerpts occasionals en il bloc etimologic. En la translaziun tudestga dal roman franzos da G. SIMENON, Maigret voyage, cun il titel Maigret auf Reisen, ha el nudà la concordanza da las paginas cun la translaziun rumantscha JACOMET, Viadi. Plinavant ha el scrit per l'emprim quartal da l'onn 2010 la glista cun las datas da las singulas ediziuns da La Quotidiana ed attribuì il numer da l'ediziun a quellas. Ultra da quai ha el fatg excerpts per l'index tudestg dal tom 13 dal DRG. Guarda alinea 1.5.2.

Salvatore Staglianó ha lavurà tar nus ils 26 e 28 da matg ed il 1. enfin ils 3 da zercladur. El ha deponì en la cartoteca maistra excerpts occasionals e per part ils excerpts dal cudesch GAUDENZ, Novellas.

#### *4. Publicaziuns (senza DRG), servetschs, projects*

##### *4.1. Annalas 123 (2010)*

###### *4.1.1. Impaginaziun*

Alexa Pelican e Brida Sac han impaginà las 395 paginas ed impundì per quai 160 uras.

###### *4.1.2. Spediziun ed administraziun*

Il zercladur avain nus tramess las Annalas 123 a las abunentas ed als abunents. La spediziun e la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

###### *4.1.3. Bibliografia*

Juliana Tschuor ha cumpilà la bibliografia rumantscha per las Annalas 123 (2010).

###### *4.1.4. Sustegn da la Pro Helvetia*

Sco gia las ediziuns da las Annalas 120 (2007), 121 (2008) e 122 (2009) è era l'ediziun da las Annalas 123 (2010) vegnida sustegnida da la Pro Helvetia cun ina contribuziun da 10'000.- francs. Quests daners èn d'impunder per onurarìs da la redacziun sco era da las auturas e dals auturs da las singulas contribuziuns.

#### 4.2. *Bibliografia Vox Romanica*

Juliana Tschuor ha cumpilà la bibliografia rumantscha per la Vox Romanica 69 (2010).

#### 4.3. *Register electronic da las Annalas*

Las endataziuns per il register electronic da las Annalas, annadas 1 (1886) – 122 (2009), èn vegnidas fatgas ils onns 2005–2009. Duri Denoth, Sent, ha fatg la stad 2010 la lavur da svilup e d'implementaziun per metter il register en l'internet. Suenter ina fasa da test durant ils mais da settember ed october avain nus mess online ils 9 da december il register per diever gratuit dad in e scadin. Guarda er alinea 5.6.19.

#### 4.4. *DVDs «La Tevletta» e «La Tabletta» (1932)*

Il settember avain nus producì mintgamai ina DVD dals cudeschs da scola per l'emprima classa, cumparids l'onn 1932, cun il titel «La Tevletta» (puter) resp. «La Tabletta» (vallader). Il text è ord la plima dad Artur Caflisch (1893–1971), las illustraziuns da Philipp Arlen (1876–1944). Questas DVDs èn la terza e quarta publicaziun da l'Institut dal DRG en la retscha «Cudeschs digital», lantschada l'onn 2007 cun la DVD «Mia Fibla» (sursilvan) e cuntinuada 2009 cun la DVD «La Fibla» (surmiran). Guarda er alinea 5.6.16.

#### 4.5. *Romanica Rætica 18*

Il november è la Romanica Rætica 18 sortida da la stampa. Autur dal cudesch è Clà Riatsch ed il titel da l'ovra è «Die Stimmen des Windes. Zum Engadin-Mythos bei Andri Peer». Guarda er alinea 5.6.17.

#### 4.6. *Curatorium Vox Romanica*

L'Institut dal DRG è ex officio commember da questa instituziun. Sco cassier ha Carli Tomaschett impundì 48 uras per lavurs administrativas, contabilitad e pajaments.

### 5. *Relaziuns publicas*

#### 5.1. *Visitas*

En il decurs da quest onn han 194 personas visità noss institut per prender invista da la ritga documentaziun da quel e da nossa lavur. Guarda er alinea 5.4.2.

Ils 27 da favrer han 9 personas da l'Uniuin da las Rumantschas e dals Rumantschs en la Bassa visità noss institut. Carli Tomaschett ha fatg il guid. Guarda er alinea 5.6.3.

Ils 9 da mars ha Kuno Widmer retschet en noss institut 6 studentas (scolaziun da mussadras, terz onn da studi) da la Scola auta da pedagogia dal Grischun cun lur magistra Esther Krättli.

Ils 4 da matg ha dunna Manuela Cimeli, la successura da dunna Marlis Zbinden en il secretariat general da l'Academia svizra da scienzas morales e socialas (ASSMS) e manadra dal secretariat da la Cumissiun per ils vocabularis naziunals da la ASSMS, visità noss institut. Il charedatur Carli Tomaschett, ses substitut Ursin Lutz e

las assistentas da redacziun Alexa Pelican e Brida Sac l'han preschentà noss institut e nossa lavur.

Il 24 da zercladur ha la schurnalista Inna Hartwich da la gasetta *Mannheimer Morgen* fatg ina visita a noss institut e sa laschè orientar davart la documentaziun da quel e davart nossa lavur.

Il 30 da fanadur han ina commembra e trais commembers da la JEV (Jugend Europäischer Volksgruppen) visità l'Institut dal DRG. Silvana Derungs ed Ursin Lutz han preschentà noss institut e nossa lavur.

Il 1. d'october ha Marga A. Secchi retschet en noss institut 5 scolaras da la Scola auta populara da Turitg, accompagnadas da lur magistra Mevina Puorger.

Il 5 d'october ha Silvana Derungs preschentà noss institut e nossa lavur a 19 scolaras e scolars da la classa 4 Ge da la Scola chantunala grischuna cun lur magistra Christa Künzli.

Il 6 d'october han 22 scolaras e scolars da la classa 4 Gl da la Scola chantunala grischuna visità l'Institut dal DRG cun lur magister Claudio Vincenz. Silvana Derungs ha fatg la guida.

Il 12 d'october ha ina gruppa da 9 personas catalanas da l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana, accompagnadas dal linguist Guiu Sobiela-Caanitz, fatg ina visita a noss institut. Marga A. Secchi ha preschentà noss institut, nossa documentaziun e nossa lavur. Guarda er alinea 5.6.6.

Il 8 da november ha Marga A. Secchi preschentà noss institut a 9 studentas e students ed auditoras da l'università da Turitg ch'empredan rumantsch. Els èn vegnids accompagnads da lur magistra Mevina Puorger.

Il 22 da november han 15 scolaras e scolars da las classes H2 ed F2 da la Scola mercantila Surselva, Glion, visità noss institut cun lur magister Alois Tamborino. Kuno Widmer e Violanta Spinass han preschentà noss institut, nossa documentaziun e nossa lavur.

### *5.2. Infurmaziuns*

Nus avain dà infurmaziuns a bucca ed en scrit a 231 personas, impundend per quai 325 uras.

### *5.3. Congress, colloquis, occurrenzas, represchentaziuns*

Il 17 da favrer han nossas documentalistas Nadia Caduff e Violanta Spinass assistì al referat da Nicolas Bühler cun il titel «Surveglianza strategica multilingua», organisà da la Lia Rumantscha a Cuir.

Il 29 da matg è Matthias Grünert sa participà a la dieta «Jon Semadeni. Omagi per il 100avel cumplion», organisada a Lavin da la Lia Rumantscha e da l'Archiv svizzer da litteratura.

Ils 17 da zercladur èn Matthias Grünert e Silvana Derungs stads preschents a la vernissascha dal cudesch da Leta Semadeni «In mia vita da vuolp – In meinem Leben als Fuchs», organisada da la Chasa Editura Rumantscha a Cuira.

Ils 7 d'avust ha Matthias Grünert fatg part da la dieta en onur da la poeta Luisa Famos «ingün nu tilla ha invlidada» a Samedan.

Ils 6 da november èn Carli Tomaschett e Matthias Grünert sa participads a la dieta «Verfassungsentwicklung und Gemeindewesen in Graubünden», organisada da l'Institut grischun per la perscrutaziun da la cultura ils 5 e 6 da november a Cuira.

Ils 5, 6 e 7 da november han ils 20. Dis da litteratura gî lieu a Domat. Nossa assistenta scientifica Silvana Derungs fa part dal comité d'organisaziun. A singulas occurrenzas dals Dis da litteratura èn stads preschents era Carli Tomaschett, Matthias Grünert e Violanta Spinas.

Ils 13 da november ha Carli Tomaschett represchentà l'Institut dal DRG a la vernissascha da l'exposiziun «Pietad populara», organisada a Sedrun da la Cumissiun museum La Truaisch e dal Forum cultural Tujetsch.

Ils 20 da november èn Carli Tomaschett, Kuno Widmer ed Ursin Lutz sa participads a la dieta «Einst sprach man hier Romanisch. Geschichte und Gegenwart des Rätoromanischen in Graubünden und im Rheintal», organisada dal «Arbeitskreis für interregionale Geschichte des mittleren Alpenraumes» a Schaan (FL).

Ils 2 da december ha Carli Tomaschett represchentà l'Institut dal DRG a la vernissascha dal cudesch dad Ursula Jecklin, Diego Giovanoli e Marcus Casutt cun il titel «Das Neue Gebäu in Chur», in guid da la Chasa Grischa a Cuira. La vernissascha è vegnida organisada da la Tgira da monuments dal chantun Grischun ed ha gî lieu en la Biblioteca chantunala a Cuira.

Ils 10 da december èn Carli Tomaschett, Marga A. Secchi, Silvana Derungs, Nadia Caduff e Violanta Spinas stads preschents a la vernissascha dal 1. tom dal Lexicon Istoric Retic (LIR), organisada dal cussegl da fundaziun dal Historisches Lexikon der Schweiz a Cuira.

Ils 13 da december è nossa documentalista Nadia Caduff stada preschenta a la vernissascha dal med d'instrucziun per la 4. fin 6. classa cun il titel «Viver en il Grischun» (Tom II) a Cuira. Guarda er ainea 5.5.

#### *5.4. Giubileum «125 onns Societad Retorumantscha»*

##### *5.4.1. Festa da giubileum*

La festa da giubileum «125 onns Societad Retorumantscha» avain nus festivà ils 12 da zercladur a Farschno e cumbinà quella cun la radunanza annuala da la Societad Retorumantscha. La radunanza annuala e l'act festiv cun allocuziuns da dr. Cristian Collenberg, president da la Societad Retorumantscha, prof. dr. Ricarda Liver, commembra da la Cumissiun per ils vocabularis naziunals da l'Academia svizra da ciencias morales e socialas (ASSMS), e prof. dr. Alexi Decurtins, anteriur charedatur dal Dicziunari Rumantsch Grischun, han gî lieu en il «Stoffel-

haus». L'act festiv cun ina participaziun da radund 70 persunas è vegnì embellì da produenziuns musicalas da Curdin e Domenic Janett. Il gentar festiv ha gì lieu en il restaurant Remisa. Guarda er alinea 5.6.7.3.

#### *5.4.2. Dis da las portas avertas a l'Institut dal DRG*

Davent dals 12 enfin ils 17 d'avrigl, pia durant in'entira emna, ha l'Institut dal DRG avert sias portas per la publicitad. In public fitg interessà, en tut 87 persunas, ha prendì la chaschun per prender invista da nossa lavur e dal ritg material documentar en noss institut. Guarda er alinea 5.6.7.3

#### *5.5. Med d'instrucziun «Viver en il Grischun»*

Il december è il med d'instrucziun per la 4. fin 6. classa primara cun il titel «Viver en il Grischun» (Tom II) sortì da la stampa. Il cudesch è ina publicaziun da l'Uffizi per la scola populara ed il sport, partiziun Meds d'instrucziun dal Grischun, e cuntegna sin pagina 33 in purtret da nossa documentalista Nadia Caduff e da sia lavur en noss institut.

#### *5.6. Medias (Radio e Televisiun Rumantscha, gasettas, periodicas)*

##### *5.6.1. Preschentaziun da l'Institut dal DRG*

En il supplement «Weiterbildung in der Südostschweiz», agiuntà a las gasettas «Die Südostschweiz» e «Bündner Tagblatt» dals 9 da mars 2010, è l'Institut dal DRG vegnì preschentà curtamain sin las paginas 5 e 6.

##### *5.6.2. Midadas da personal en l'Institut dal DRG*

En LQ. 2010, 7, 16.1–3 («Felix Giger va en pensiun. Igl anteriur cauredatur concluda sia lavur tier il Dicziunari Rumantsch Grischun»), ha il president da la Societad Retorumantscha, Cristian Collenberg, publictà in artitgel che renconuscha ils gronds merits da Felix Giger, ch'è i en pensiun la fin da schaner 2010, sco redatur e chauredatur dal DRG. Da la plima dal medem autur deriva l'artitgel da renconuschientscha en las Annalas 123 (2010), 349–350 («Renconuschientscha per Felix Giger, anteriur cauredatur, ch'ei ius en pensiun»). Felix Giger è era stà il giast en l'emissiun «Profil» dal Radio Rumantsch da sonda, il 1. da matg. In artitgel che renconuscha las grondas prestaziuns da Felix Giger per il DRG e per la litteratura rumantscha è cumparà en LQ. 2010, 226, 3.1–5 («Felix Giger e siu grond engaschi per DRG e litteratura») en connex cun la surdada dal premi da renconuschientscha da la Regenza grischuna a l'antierur chauredatur dal DRG. Davart la successiun da Felix Giger en l'Institut dal DRG èsi vegnì rapportà en LQ. 2010, 16, 1.6 («Dus redactors novs tiel Dicziunari Rumantsch Grischun»), en BT. 2010, 24, 9.1 («Neue Mitarbeiter beim 'Dicziunari Rumantsch Grischun'») ed en SO. 2010, 35, 4.5 («Zwei Neue»). Il Radio Rumantsch ha rapportà davart la nova commembra e davart il nov commember en la redacziun dal DRG en las novitads dals 25 da schaner, la Televisiun Rumantscha en l'emissiun «Telesguard» dal medem di.

##### *5.6.3. Visita da l'Uniun da las Rumantschas e dals Rumantschs en la Bassa*

Davart la visita da l'Uniun da las Rumantschas e dals Rumantschs en la Bassa en l'Institut dal DRG ils 27 da favrer 2010 èsi vegnì rapportà en LQ. 2010, 43, 10.1–5 («Il dicziunari: Scienza e veta en brat. Rumantschas e Rumantschs dalla Bassa visetan il DRG»).

5.6.4. *Inscunter Istitut Ladin Micurà de Rü, Lia Rumantscha ed Istitut dal DRG*

En LQ. 2010, 48, 1.3–6 («L’Istitut Ladin Micurà de Rü collavura cun la Lia Rumantscha») èsi vegnì rapportà davart l’inscunter tranter represchentants da l’Istitut Ladin Micurà de Rü, da la Lia Rumantscha e da l’Istitut dal DRG ils 26 da november 2009 a Cuira.

5.6.5. *Visita d’ina classa da la Scola chantunala*

En il Bulletin nr. 32 da la Scola chantunala da Cuira, cumparì il mars 2010, han scolaras da la classa 4 Gi rapportà sin pagina 14 davart lur visita al DRG ils 29 da settember 2009.

5.6.6. *Visita d’ina grupp da Catalanans e Catalans*

Davart la visita da la grupp catalana da l’Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana en l’Institut dal DRG ils 12 d’october 2010 èsi vegnì rapportà en LQ. 2010, 202, 14.1–5 («Dua nazziuns da l’Europa»).

5.6.7. *Giubileum «125 onns Societad Retorumantscha»*

5.6.7.1. *Or da la fototeca dal DRG*

Per far attent in vast public a la gronda collecziun da fotografias veglias en l’Institut dal DRG avain nus publitgà durant l’entir onn da giubileum da la Societad Retorumantscha mintga venderdi in’entira pagina fotografias da vitgs e cuntradas grischunas en La Quotidiana. Nossas documentalistas Nadia Caduff e Violanta Spinasson han fatg la schelta da las fotografias e scrit ils texts accompagnants. Nossa assistenta da redacziun Alexa Pelican ha preparà las paginas per la stampa.

5.6.7.2. *Artitgels en las Annalas 123*

En connex cun il giubileum «125 onns Societad Retorumantscha» èn cumparids en las Annalas 123 ils suandants artitgels: Cristian Collenberg: «Discutar in tudais-ch supra l’idioticon rumantsch’. Las entschattas dalla Societad Retorumantscha» (pag. 7–18), Adolf Collenberg: «L’impurtanza da las *Annalas* per l’istorgia grischuna» (pag. 19–20), Georges Darms: «L’impurtanza da la SRR e da las *Annalas* per la retoromanistica» (pag. 21–44).

5.6.7.3. *Artitgels en la pressa, emissiuns da radio e televisiun*

Davart la festa da giubileum «125 onns Societad Retorumantscha», che ha gì lieu sonda, ils 12 da zercladur a Farschno, e las acziuns en connex cun il giubileum han las medias rapportà sco suonda: LQ. 2010, 68, 22.1–5 («125 onns Societad Retorumantscha’. Dis da las portas avertas a l’Institut dal DRG»), LQ. 2010, 69, 5.5 («Dis da las portas avertas a l’Institut dal DRG»), LQ. 2010, 70, 1.3–6 («Il stgazi linguistic dals Rumantschs. L’Institut dal DRG avra sias portas») e 2.1–5 («La mesadad dal vocabulari è fatga. Dis da las portas avertas a l’Institut dal DRG»), LQ. 2010, 106, 3.5 («Giubileum ‘125 onns Societad Retorumantscha’»), LQ. 2010, 111, 2.1–5 («Sch’ei dat buc in center romantsch, sto ins crear in – a Cuera. Pertgei ch’ins ha stuiu fundar ina Societad Retorumantscha»), Die Südostschweiz am Sonntag 2010, 158, 8.2–5 («Mehr Kantonsmittel wären dem Dicziunari willkommen»), LQ. 2010, 112, 18.1–5 («SRR – purtadra da DRG ed Annalas – ha 125 onns»), LQ. 2010, 256, Revista 2010, 23.1 («Giubileum da 125 onns Societad



Retorumantscha»). Il Radio Rumantsch ha fatg attent l'entira emna dals 12 fin ils 17 d'avrigl als Dis da las portas avertas en noss institut. Plinavant ha el emess ina contribuziun davart l'Institut dal DRG, sia documentaziun e sia lavur en l'emissiun «Oz: Il magazin d'infurmaziun» da glindesdi, ils 12 d'avrigl, a las 12.00. L'emissiun dal Radio Rumantsch «La marella» da dumengia, ils 30 da matg, cun il titel «Il stgazi dals Rumantschs» ha tematisà la Societad Retorumantscha e l'Institut dal DRG. Ils 10 da zercladur ha il Radio Rumantsch repetì en sia emissiun «Or da l'archiv» la contribuziun «100 onns Societad Retorumantscha», emessa l'onn 1985. La contribuziun è vegnida cumplettada cun infurmaziuns davart las midadas e novaziuns ils ultims 25 onns. Davart la festa da giubileum «125 onns Societad Retorumantscha» a Farschno ha il Radio Rumantsch rapportà curtamain en sias novitads da las 17.00 e da las 18.00 dals 12 da zercladur. En l'emissiun «Sapperlot» dals 10 da zercladur ha il Radio Grischia emess ina contribuziun davart la Societad Retorumantscha e ses giubileum da 125 onns. Plinavant ha il Radio Grischia rapportà da la festa da giubileum «125 onns Societad Retorumantscha» en sia emissiun «News» dals 12 da zercladur a las 7.00 ed a las 8.00. La Tele Südostschweiz ha rapportà davart l'Institut dal DRG en l'emissiun «Punkt 05 News» da glindesdi, ils 12 d'avrigl. En l'emissiun «Telesguard» dals 15 d'avrigl ha la Televisiun Rumantscha emess ina contribuziun davart la fototeca da l'Institut dal DRG e fatg attent als Dis da las portas avertas en noss institut.

#### 5.6.8. «punts» – *Il pled dal mais*

En plirs numers da la gasetta «punts», ediziun 2010, ha noss assistent scientific Ursin Lutz scrit ina contribuziun per la rubrica «Il pled dal mais». Las contribuziuns han ils suandants titels: «Bien di, bien onn!» (nr. 185, pag. 12), «Frjstayl» (nr. 186, pag. 15), «Wer-luf?» (nr. 187, pag. 15), «Trai lingia ti \*\*\*!» (nr. 189, pag. 9), «Rieblas e radisli – per inaga da sutsi» (nr. 190, pag. 12), «Stravaganta calira» (nr. 192, pag. 13), «Durm ei adina bi» (nr. 193, pag. 16) e «Nadal(ezi)» (nr. 195, pag. 7).

#### 5.6.9. «punts» – *In cudesch al mais*

En plirs numers da la gasetta «punts», ediziun 2010, ha nossa assistenta scientifica Silvana Derungs scrit ina contribuziun per la rubrica «In cudesch al mais». Las contribuziuns han ils suandants titels: «Dapli glisch en la Surselva» (nr. 188, pag. 15), «Exact. Quei fetsch jeu!» (nr. 189, pag. 10–11), «Ei quei buca feruct?» (nr. 190, pag. 11), «Il quità crescha cun il savoir» (nr. 192, pag. 13) e «Da muntognas e mulestas» (nr. 196, pag. 11).

#### 5.6.10. *Il pled rumantsch 2009*

Ils 15 da schaner ha gì lieu il «Di dal pled rumantsch», organisà da Radio e Televisiun Rumantscha (RTR) per tshertgar «Il pled rumantsch 2009». Quest di ha il Radio Rumantsch er emess in purtret da l'Institut dal DRG e da sia lavur. Noss assistent scientific Ursin Lutz e nossa documentalista Nadia Caduff èn vegnids intervistads en questa emissiun. Ulteriur scleriment davart nossa lavur han dà nossa documentalista Juliana Tschuor e nossa assistenta da redacziun Alexa Pelican. L'emissiun dal Radio Rumantsch «La discussiun» da sonda, ils 9 da schaner 2010, ha tractà en connex cun la tshertga dal pled rumantsch 2009 il tema «Rumantsch – jau stun sin tai. La giuventetgna rumantscha dovra e discorra si'atgna lingua rumantscha». Sco represchentant da l'Institut dal DRG è Ursin Lutz sa participà a la

discussiun. Propostas per las singulas categorias dal pled rumantsch 2009 han pudì vegnir inoltradas davent da la fin da december 2009 fin ils 15 da schaner 2010. La giuria è sa cumponida da represchentantas e represchentants da RTR, da La Quotidiana, da l'Institut dal DRG, da la Lia Rumantscha e da l'Uniun per la litteratura rumantscha. Ursin Lutz ha represchentà l'Institut dal DRG.

#### 5.6.11. *Il pled rumantsch 2010*

Il december han Radio e Televisiun Rumantscha (RTR) e La Quotidiana tschernì «Il pled rumantsch 2010». Propostas han pudì vegnir inoltradas da mez november fin ils 7 da december. La giuria è sa cumponida da represchentantas e represchentants da RTR, da La Quotidiana, da l'Institut dal DRG, da la Lia Rumantscha e da l'Uniun per la litteratura rumantscha. Ursin Lutz ha represchentà l'Institut dal DRG, Silvana Derungs l'Uniun per la litteratura rumantscha.

#### 5.6.12. *Preschentaziun dals fascichels*

En LQ. 2010, 175, 2.1–5, ha Gion Tscharner preschentà il fascichel dubel 169/170 cun il titel «Da la MANZÖGNA a la MARIA». Jano Felice Pajarola ha preschentà il fascichel dubel 169/170 en Die Südostschweiz am Sonntag 2010, 256, 7.1–5, cun il titel «Weshalb die heilige Verena sieben hungrige Bäuche bringt».

#### 5.6.13. *Artitgel en las Annalas 122*

En la periodica «The year in review» (2008-9), che vegn publitgada da la Foyle Special Collections Library dal Kings's College London, èsi vegnì fatg attent sin pagina 11.2–3 a l'artitgel da Kuno Widmer «Cronica engiadinaisa dals onns 1770 e 1772 aggiunta ad ina Bibla da Scuol (1679)», cumpari en las Annalas 122 (2009), 69–78.

#### 5.6.14. *Preschentaziun da las Annalas 123*

Leo Tuor ha preschentà las Annalas 123 en duas parts en LQ. 2010, 151, 6.1–5 («Sur da retschas, gliestas e catalogs (Part 1)») ed en LQ. 2010, 157, 2.1–5 («Igl En, igl affon, il sablun e las steilas (2)»). En Tuatschina 2010, 17, 47–48, ha Norbert Berther preschentà las Annalas 123 ord vista da Tujetsch («Tujetsch ellas Annalas»).

#### 5.6.15. *Co statti cun il rumantsch l'onn 2050?*

En l'emissiun «Cuntrasts» da la Televisiun Rumantscha dals 5 da settember ha noss redactur Kuno Widmer agì sco actur en ina contribuziun visiunara umoristica cun il titel «Co statti cun il rumantsch l'onn 2050?»

#### 5.6.16. *DVDs «La Tevletta» e «La Tabletta» (1932)*

Las DVDs «La Tevletta» e «La Tabletta», producidas da l'Institut dal DRG, èn vegnidas preschentadas en LQ. 2010, 188, 15.1–3 («Las DVDs 'La Tevletta' e 'La Tabletta'»), en Bündner Tagblatt 2010, 266, 7.5 («'La Tabletta' auf DVD erhältlich») ed en Engadiner Post 2010, 114, 4.4–5 («'La Tabletta' e 'La Tevletta' sün DVD»).

#### 5.6.17. *Romanica Rætica 18*

Ina curta preschentaziun da la Romanica Rætica 18 è cumparida en la Newsletter mensila electronica (ediziun november 2010, pag. 6) da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas («Publikationen – Publications: Clà Riatsch, Die Stimmen des Windes – Zum Engadin-Mythos bei Andri Peer. Romanica Rætica Bd. 18»).

5.6.18. *Stgatlas da preschentaziun cun ina fotografia or da la fototeca dal DRG*  
Il november ha la firma «spacial design», Trun, lantschà in nov product cun il num «il tavulin», ina pitschna cuverta da maisa cun pusadas da lain. Quel vegn preschentà per la vendita en stgatlas da mintgamai 18 tocs en numerus lieus da l'entira Svizra. Per far attent al product ha la firma «spacial design» piazzà sin la cuverta da las stgatlas da preschentaziun ina fotografia or da la fototeca da l'Institut dal DRG cun numnar quel sco furnitur da la fotografia sin la cuverta.

#### 5.6.19. *Register electronic da las Annalas*

Il 9 da december avain nus fatg en l'Institut dal DRG ina orientaziun da las medias per infurmar davart il register electronic da las Annalas, accessibel online gratuitamain per in e scadin davent da quel di. Davart questa nova purschida èsi vegnì rapportà en ils meds da massa sco suonda: Die Südostschweiz 2010, 338, 9.2-5 («Annalas' kann man neu online durchstöbern»), Bündner Tagblatt 2010, 338, 8.2-4 («Societad Retorumantscha. 'Annalas' auf dem Netz»), LQ. 2010, 241, 1.4-6 («Survista dals artitgels da 1886 fin oz. Register electronic per 122 Annalas») e 2.2-5 («Chattar las infurmaziuns senza sfegliar. Las Annalas possedan uss in register online»), Engadiner Post 2010, 145, 7.3-5 («Chattar las infurmaziuns sainza sfogliar. Las Annalas possedan uossa ün register online»), Newsletter mensila electronica (ediziun december 2010, pag. 2) da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas («Online-Schaltung des elektronischen Registers der 'Annalas da la Societad Retorumantscha'»). Plinavant ha il Radio Grischia rapportà davart l'access dal Register da las Annalas online en sia emissiun da novitads dals 9 da december a las 17.00 ed en l'emissiun «Grischa-Infostunde am Abend» 17.00-18.00 dal medem di.

### 5.7. *Regals*

#### 5.7.1. *Regals a la biblioteca*

Nus retschavain mintg'onn ina gronda quantitat da cudeschs, brochuras, artitgels (separats) euv. da las auturas e dals auturs sezs, da las chasas edituras u dad autras donaturas e donaturs. Quest material integrain nus sa chapescha en nossa biblioteca, sch'i na sa tracta betg da dublettas e triplettas. Quellas dain nus vinavant a studentas e students u ad autras persunas interessadas u las barattain per titels che ans mancan. Quest onn avain nus retschavì 600 exemplars da las suandantas donaturas e dals suandants donaturs: Lia Rumantscha 162 expl. (Annalas), Turtè Arquisch 100 expl., Reto Vital 63 expl. (Chasa paterna), Gion Lutz 57 expl., Uffizi per la scola populara ed il sport, Meds d'instrucziun dal Grischun 23 expl., Martina Parli-Könz 14 expl., Giachen Capaul 10 expl., Luis Coray 10 expl., Chanzlia episcopala 8 expl., dr. Felix Giger 8 expl., Gion Tschärner 8 expl., Mina Clavuot 7 expl., prof. dr. Paul Videsott 7 expl., Ursin Lutz 6 expl., Forum cultural Tujetsch 4 expl., Glossaire des patois de la Suisse romande 4 expl., dr. Hans-Peter Ehrliholzer 4 expl., Nadia Caduff 4 expl., dr. Clau Solèr 3 expl., Gian Andrea Nogler 3 expl., dr. Gunhild Hoyer 3 expl., Historisch-Heimatkundliche Vereinigung der Region Werdenberg 3 expl., Jan Wolski 3 expl., Kuno Widmer 3 expl., Marga A. Secchi 3 expl., Martin Schlatter 3 expl., Radio e Televisun Rumantscha 3 expl., Uffizi forestal dal Grischun 3 expl., ed autras persunas singulas u instituziuns 71 expl.

### 5.7.2. *Regals a la cartoteca maistra*

Il zercladur ha Cristian Joos, Cuira/Lon, regalà a noss institut trais stgatlàs cun material dialectal ed excerpts da litteratura da la Sutselva. Il material vegn ord l'archiv da la Cuminanza Culturala Val Schons.

### 5.7.3. *Regals a la fototeca*

Ser Duri Loza, Salouf, ha regalà a noss institut numerusas fotografias da cuntradas ed objects en il Surmir ord ils relaschs da dunna Maria Paul da Braunschweig e da pader Alexander Lozza, plinavant era fotografias fatgas dad el sez. Nus avain era survegnì differentas fotografias dad autras personas singulas.

### 5.8. *Referats, publicaziuns*

*Matthias Grünert:*

- *Ein italienischer Streifzug durch die Rumantschia. Aus dem Forschungsprojekt 'Italianismen im Bündnerromanischen'*. - En: *Mitteilungen VBK* ikg 10 (2010), 23-27.
- *Variation und Standardisierung im Rätoromanischen Graubündens*. Seminari a Charmey ils 21 da fanadur en il rom da l'academia da stad «Tableau de la Suisse - voyage intellectuel à travers les langues et les dialectes de la Suisse».
- *'Il far talian': interferenzas talianas e normas italianisantas en texts rumantschs*. Seminari a l'universitad da Turitg, semester d'atun 2010.

*Marga A. Secchi:*

- *Falsche Worte zur romanischen Sprache*. - En: *Die Südostschweiz* 2010, 265, 14.1-2 (brev da lectur, cuntraversa Wieland).

*Kuno Widmer:*

- *Ils nums cumponids 'Surmeir, Surses, Surset' cun lur furmas derivadas*. - En: *Annalas* 123 (2010), 109-144.

*Silvana Derungs:*

- *Ina presa erot... äh: exotica*. - En: *punts* (2010), nr. 192, 3.
- *Smaladidas capiergnas. In curs da rumantsch grischun*. - En: *punts* (2010), nr. 193, 9.
- *Achtung, s'isch hääl! - Hää?* - En: *punts* (2010), nr. 193, 10.

### 6. *Instanças*

#### 6.1. *Academia svizra da ciencias moralas e socialas (ASSMS)*

Cun la brev dals 20 da november 2009 ha la ASSMS communitgà ch'ella haja concedì al project da perscrutaziun «Dicziunari Rumantsch Grischun» l'entira summa dumandada dad 1'132'230.- francs per l'onn 2010.

Plinavant ha la Cumissiun per ils vocabularis naziunals da la ASSMS era concedì per l'onn 2009 in import supplementar da 14'165.- francs per engaschar a temp limità trais personas da la redacziun cun ina procentuala pli auta (brev dals 6 da fanadur 2010).

Nus essan fitg engraziavels a la ASSMS ed a la Cumissiun per ils vocabularis naziunals per lur bainvulientscha e lur grond sustegn. Guarda er alinea 2.7.4, project «Digitales Wörtermuseum».

### 6.2. *Chantun Grischun*

Per l'onn 2010 ha il chantun Grischun dà a la Societad Retorumantscha ina contribuziun annuala da 100'000 francs, tuttina sco ils onns 2005, 2006, 2007, 2008 e 2009. Betg concedì ha el d'auzar la contribuziun da 100'000 francs sin 125'000 francs, dumandà da la Societad Retorumantscha cun l'istanza inoltrada ils 19 da december 2008. Per gidar la Societad Retorumantscha a dumagnar ils custs da la rait da computers en l'Institut dal DRG (apparats, support tecnic, programmaziun), ha la Promoziun da la cultura dal Grischun dentant concedì a quella per l'onn 2010 ina contribuziun da 25'000 francs ord ils meds da la lottaria naziunala. Nus engraziain al chantun Grischun per la contribuziun annuala e per il sustegn supplementar da gronda impurtanza per il funcziunament da noss institut.

### 6.3. *Cumissiu filologica dal DRG*

La Cumissiu filologica ha fatg sia 132avla sesida sonda, ils 6 da favrer 2010, en las localitads dal DRG.

La redacziun engrazia per la lavur che la cumissiu, furmada da prof. dr. Georges Darms, president, dr. Hans-Peter Ehrliholzer, dr. Gunhild Hoyer, prof. dr. Hans Stricker e dunna Marianna Blöchliger-Spescha, ha prestà er quest onn. Plinavant engrazia ella er a la correctura, dunna Barbara Strebel, per sia lavur.

Dr. Matthias Grünert è sa retratg sco commember da la Cumissiu filologica suenter sia elecziun en la redacziun dal DRG ils 20 da schaner 2010.

Sin proposta da la Cumissiu filologica ha la suprastanza da la Societad Retorumantscha elegì l'antierur redactur e chauredactur dal DRG, dr. Felix Giger, en sia seduta dals 24 da mars 2010 sco commember da la cumissiu numnada.

Cuira, ils 31 da december 2010

Institut dal DRG  
*Carli Tomaschett, Felix Giger,  
Marga A. Secchi, Kuno Widmer, Ursin Lutz,  
Matthias Grünert, Silvana Derungs,  
Juliana Tschuor, Nadia Caduff, Violanta Spinas,  
Alexa Pelican, Brida Sac*